

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ



О. ФРОЛОВ

*аспірант кафедри господарського права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
юрист Київського офісу
міжнародної юридичної фірми
«CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP»*

На офіційному сайті Верховної Ради України 13 липня 2017 р. було оприлюднено текст невідкладного проекту Закону Президента України П. Порошенка № 6232 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (далі — законопроект № 6232), підготовлений до розгляду в другому читанні Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя [1]. Зазначеним законопроектом, який було прийнято за основу 20 червня 2017 р. [2], пропонується викласти в новій редакції Господарський процесуальний кодекс України (далі — ГПК України), Цивільний процесуальний кодекс України (далі — ЦПК України) і Кодекс адміністративного судочинства України (далі — КАС України), а також внести зміни до цілої низки нормативно-правових актів.

Зміни до процесуальних кодексів у частині міжнародного комерційного арбітражу, внесення яких пропонується законопроектом № 6232, загалом отри-

мали схвальні відгуки арбітрів, представників суддівського корпусу, науковців та юристів-практиків. Наприклад, зауважувалось, що «вперше в процесуальному законодавстві України чітко регламентовано порядок здійснення судами функцій сприяння міжнародному комерційному арбітражу, удосконалено регламентацію порядку визнання та приведення до виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу» [3].

Також не може не викликати схвалення той факт, що під час підготовки законопроекту № 6232 до розгляду в другому читанні Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя врахував окремі зауваження та пропозиції, які неодноразово лунали під час круглих столів, присвячених обговоренню тексту проекту закону [3–5], а також висловлювалися на сторінках спеціалізованих періодичних видань [6–11]. Наприклад, під час доопрацювання законопроекту № 6232 Комітет частково взяв до уваги позицію окремих представників арбітражної спільноти. Зокрема, було:

- визначено¹, що цивільно-правові аспекти спорів, що виникають при

¹ Відповідність положень ст. 23 проекту ГПК України, якими встановлюється обмеження компетенції міжнародного комерційного арбітражу, правилам законодавчої техніки, а також аналіз доцільності визначення арбітрабельними спорів, що стосуються укладення договорів про державні закупівлі, не охоплюються предметом нашого дослідження.

укладанні, зміні, розірванні та виконанні договорів про державні закупівлі, можуть бути передані на вирішення міжнародного комерційного арбітражу [8, 167–171; 10, 32–33; 12, 59];

- узгоджено модель направлення до арбітражу в проекті ГПК України, проекті ЦПК України і Законі України від 24 лютого 1994 р. № 4002-ХІІ «Про міжнародний комерційний арбітраж» (далі – Закон про МКА) [8, 178; 13; 14, 6–7; 15, 163–166];

- запроваджено проарбітражний підхід до тлумачення угод про передачу спорів на вирішення міжнародного комерційного арбітражу [8, 175–177; 12, 62–64; 14, 3–4; 16, 5–6].

Водночас маємо зазначити, що поза увагою законодавців залишились критичні зауваження щодо недопустимості закріплення у проекті ГПК України неможливості передачі на вирішення міжнародного комерційного арбітражу певних спорів [12, 57–59], яке обґрунтовується тим, що визначення у ст. 23 проекту ГПК України переліку неарбітрабельних спорів порушує право в будь-який не заборонений законом спосіб захищати свої права та свободи від порушень і протиправних посягань у сфері цивільних та господарських правовідносин, гарантоване Конституцією України, суперечить правилам законодавчої техніки тощо [8, 165–175; 14, 1–5; 16, 1–5].

Також залишились неврахованими пропозиції до законопроекту № 6232 щодо доцільності:

- зміни процесуальної моделі направлення до арбітражу із залишення позову без розгляду на зупинення провадження у справі [8, 177–181];

- визначення обставин, встановлених рішенням міжнародного комерційного арбітражу, як таких, що не потребують доказування під час розгляду іншої справи в державному суді, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо яких/якої встановлено ці обставини [14, 6];

- внесення до Закону про МКА змін, аналогічних тим, що викладені у статтях 17Н та 17І Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародний комерційний арбітраж 1985 р. (зі змінами 2006 р.) [17, 12–13], які б регулювали визнання і приведення до виконання забезпечувальних заходів, винесених арбітражним судом, тощо [14, 9].

Дозволимо собі припустити, що більшість, якщо не всі, із зазначених вище пропозицій заслуговували на увагу. Найбільш вірогідним поясненням, чому вони не знайшли відображення у тексті проекту закону в другому читанні, є те, що підготовка суб'єктами законодавчої ініціативи пропозицій до законопроекту № 6232 та їх розгляд у Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя, імовірно, відбувалися з певним успіхом. Це й не дивно, оскільки з огляду на особливості викладення (прийнятий за основу текст налічував рекордні 785 сторінок [18]), опрацювання законопроекту № 6232 для цілей внесення пропозицій потребувало значного часу. Також, вочевидь, дався взнаки неймовірний обсяг роботи, що був виконаний у процесі підготовки законопроекту № 6232 до розгляду в другому читанні: у надзвичайно стислі строки, а саме менш як за 20 днів із моменту прийняття його за основу, Комітетом Верховної Ради України із питань правової політики та правосуддя було опрацьовано 4 384 поправки та пропозиції народних депутатів України, а також підготовлено п'ять порівняльних таблиць [19].

Попри викладене вище, існує висока ймовірність того, що законопроект № 6232 буде прийнято в перший тиждень осінньої сесії Верховної Ради України (на чому наполягає Президент П. Порошенко [20]) у редакції, що не надто відрізнятиметься від редакції, підготовленої до другого читання. При цьому, як зазначає член групи розробників законопроекту

ту № 6232 О. Кот, усі виявлені під час правозастосування недоліки процесуальних кодексів будуть усуватися шляхом внесення змін до відповідних процесуальних кодексів вже після набрання ними чинності [21].

Хоча, на нашу думку, такий підхід до законотворчої діяльності не є оптимальним, проте він є зрозумілим із погляду політичної доцільності, адже до набуття проектами ГПК України, ЦПК України і КАС України чинності в новій редакції новий Верховний Суд, результати добору до якого було оголошено Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 27 липня 2017 р. [22], не зможе розпочати свою роботу. Причиною такої майже патової ситуації є те, що Прикінцевими та перехідними положеннями Закону України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» встановлюється, що передумовою початку роботи нового Верховного Суду є не тільки призначення щонайменше 65 суддів за результатами конкурсу, проведеного відповідно до конкурсної процедури з відбору кандидатів на посаду судді [23], а й набрання чинності відповідним процесуальним законодавством, що регулює порядок розгляду справ Верховним Судом [24].

Тому актуальною залишається мета — сформулювати конкретні пропозиції до процесуальних кодексів у частині міжнародного комерційного арбітражу, що можуть бути використані законодавцем під час удосконалення процесуального законодавства України після набрання чинності законом на базі законопроекту № 6232. З огляду на обмежений обсяг публікації, проаналізуємо доцільність впровадження у процесуальні кодекси механізму зупинення провадження у справі до вирішення іншої справи, яка перебуває на вирішенні в міжнародному комерційному арбітражі. Також спробуємо з'ясувати потенційні наслідки впровадження до проектів ГПК України, ЦПК України

і КАС України положення, згідно з яким обставини, установлені рішенням міжнародного комерційного арбітражу, підлягають обов'язковому доказуванню під час розгляду цивільних, господарських та інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно яких/якої встановлено ці обставини, та за наслідками такого дослідження надати рекомендації в частині можливих змін до зазначених нормативно-правових актів.

1. Встановлення рішенням міжнародного арбітражу обставин як підстава для звільнення від їх доказування під час розгляду судом іншої справи

Частина 8 ст. 76 проекту ГПК України, так само як і ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України та ч. 8 ст. 78 проекту КАС України, закріплює правило, відповідно до якого обставини, встановлені рішенням міжнародного комерційного арбітражу, під час розгляду інших справ підлягають доказуванню в загальному порядку [25, 42; 26, 41–42; 27, 46].

Аналіз юридичної літератури свідчить про те, що пропозиція розробників законопроекту № 6232 внести до проектів процесуальних кодексів зазначені вище зміни не знайшла прихильників серед української арбітражної спільноти. Натомість окремі її представники досить критично висловились стосовно впровадження таких положень. Так, наприклад, не погоджуючись із запропонованою редакцією проекту ЦПК України і проекту ГПК України, Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України (далі — МКАС при ТПП України) рекомендував Комітетові Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя під час доопрацювання законопроекту № 6232 до другого читання розглянути можливість виключення із проектів процесуальних кодексів зазначених вище положень [14, 6]. Як альтернативу виключенню МКАС

при ТПП України, пропонував Комітетові викласти ч. 8 ст. 76 проекту ГПК України і ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України у такій редакції:

«Обставини, встановлені рішенням третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу, яке визнане та/або приведенне до виконання в Україні, не підлягають доказуванню при розгляді у господарському [sic] суді справи, в якій беруть участь ті самі особи» [14, 6].

У проекті Закону України від 31 березня 2016 р. № 4351 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питань судового контролю та підтримки міжнародного комерційного арбітражу» натомість пропонується дещо інший підхід до доказування обставин, встановлених рішенням міжнародного комерційного арбітражу під час розгляду іншої справи в державному суді, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо яких/якої встановлено ці обставини. Так, законопроектом пропонується доповнити ст. 35 ГПК України частиною 5, а ст. 61 ЦПК України частиною 3¹ такого змісту:

«Обставини, встановлені резолютивною частиною рішення третейського суду чи рішення міжнародного комерційного арбітражу, щодо якого в Україні постановлено судове рішення про видачу виконавчого документа [sic] на примусове виконання рішення третейського суду, про визнання та виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу або про відмову в скасуванні такого рішення, не доказуються при розгляді інших справ, в яких беруть участь ті самі сторони» [28].

Попри те, що п'ять народних депутатів України внесли пропозиції щодо внесення змін до проекту ЦПК України

і проекту ГПК України шляхом викладення ч. 8 ст. 76 проекту ГПК України і ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України [25, 42; 26, 41–42; 27, 46], ідентичних тим, на яких наголошував МКАС при ТПП України¹, такі пропозиції не знайшли підтримки в Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя і були відхилені [12, 143–144; 29, 134–135].

Перед тим як перейти до з'ясування, яким чином в Україні врегульоване питання преюдиціальної сили рішення міжнародного арбітражу в частині звільнення від доказування обставин під час розгляду в державному суді інших справ, спробуємо виокремити підходи до вирішення цього питання у світовій практиці.

Як зазначає голова правління Арбітражного інституту Торгової палати міста Стокгольма К. Хобер, законодавство країн континентальної системи права, як правило, визначає, що лише резолютивна частина рішення міжнародного арбітражу має преюдиціальний характер. Інший підхід, якого дотримуються переважно країни загального права, полягає у тому, що преюдиціальний характер має не тільки резолютивна частина рішення міжнародного арбітражу, а й факти та питання юридичної кваліфікації, які містяться у рішенні [30, 277; 31, 182]. Професор школи права Лондонського університету королеви Марії С. Брекоулакис, зі свого боку, зазначає, що в країнах системи загального права та в країнах системи континентального права загальноновизнаним є підхід, відповідно до якого рішення міжнародного арбітражу після його визнання на території певної країни має таку саму юридичну силу (зокрема в частині

¹ Як вбачається із порівняльних таблиць до розділів I та II законопроекту № 6232 у другому читанні від 13 липня 2017 р., народні депутати України О. Грановський, С. Міщенко, В. Писаренко, Р. Сольвар та Д. Шпенюв пропонували викласти ч. 8 ст. 76 проекту ГПК України і ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України у такій редакції:

«8. Обставини, встановлені рішенням третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу, яке визнане та/або приведенне до виконання в Україні, не підлягають доказуванню при розгляді у [...] суді справи, в якій беруть участь ті самі особи» [12, 143–144; 29, 134–135].

звільнення від обставин, встановлених таким рішенням), що і рішення державного суду країни, де запитувались визнання і виконання [31, 180–181].

Законодавство України натомість не дає прямої відповіді на запитання: чи підлягають обставини, встановлені рішенням міжнародного арбітражу, обов'язковому доказуванню під час розгляду цивільних, господарських та інших справ? Незважаючи на те, що ст. III Конвенції Організації Об'єднаних Націй про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 р. (далі — Нью-Йоркська конвенція) покладає на кожну державу-сторону обов'язок визнавати арбітражні рішення як обов'язкові [32], відповідь на запитання — чи впливає із зазначеної вище статті те, що обов'язок визнавати арбітражні рішення як обов'язкові включає обов'язок країни — учасниці Нью-Йоркської конвенції визнавати, що обставини, встановлені таким рішенням, не підлягають доказуванню під час розгляду інших справ? — не є однозначною.

Поміж науковців переважає думка про те, що Нью-Йоркська конвенція прямо не встановлює наслідки або юридичного ефекту визнання арбітражного рішення на території країни-учасниці зазначеної Конвенції, зокрема не дає однозначної відповіді на запитання — чи має преюдиціальний характер рішення міжнародного арбітражу, щодо якого постановлено судові рішення про його визнання? — залишаючи її на розсуд законодавців країн-учасниць [31, 181; 33, 196; 34, 3744]. Голова практики міжнародного арбітражу юридичної фірми «ВілмерХейл» (*WilmerHale*) Г. Борн та професор школи права Лондонського університету королеви Марії М. Шерер вказують на те, що хоча ст. III Нью-Йоркської конвенції

не врегульовує питання обсягу та наслідків преюдиціальної сили рішення міжнародного арбітражу, однак цією статтею закріплюються принципи та передумови для визнання обов'язкового характеру таких рішень [33, 196; 34, 3743–3744]. Вважаємо, що саме такий підхід заслуговує на увагу, оскільки Нью-Йоркська конвенція покликає врегулювати питання визнання і виконання арбітражних рішень, а не встановити уніфіковані правила щодо визначення преюдиціальної сили арбітражного рішення [31, 181]. Іншої думки дотримуються юристи іспанської юридичної фірми «Б. Кремадес у Асоціадос» (*B. Cremades y Asociados*) Б. Кремадес та І. Мадалена, які вказують на те, що ст. III Нью-Йоркської конвенції непрямо визначає преюдиціальну силу рішення арбітражного суду [35, 521].

Так само не дає відповіді на питання щодо преюдиціальної сили рішень міжнародних арбітражів і національне процесуальне законодавство. Дійсно, у ч. 3 ст. 61 ЦПК України, ч. 3 ст. 35 ГПК України і ч. 1 ст. 72 КАС України [41; 49; 50] закріплюється, що обставини, встановлені судовим рішенням, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо яких/якої встановлено ці обставини. Водночас такими статтями не встановлюється, що обставини, встановлені рішенням міжнародного комерційного арбітражного суду, підлягають доказуванню в загальному порядку¹. До того ж хоча у ч. 3 ст. 35 ГПК України і встановлюється, що обставини, встановлені рішенням третейського суду, підлягають обов'язковому доказуванню під час розгляду цивільних, господарських та інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно яких/якої встановлено ці обставини², з огляду на

¹ Частину 3 ст. 35 ГПК України сформульовано таким чином: «Обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, крім встановлених рішенням третейського суду, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини» (курсив наш. — О. Ф.).

² ЦПК України і КАС України не містять аналогічного положення.

відмінне правове регулювання інститутів міжнародного комерційного арбітражу та внутрішнього третейського суду, на нашу думку, словосполучення «рішенням третейського суду» в розумінні ст. 35 ГПК України означає лише рішення третейського суду, створеного відповідно до Закону України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV «Про третейські суди» (далі — Закон про третейські суди) [36], а не рішення міжнародного комерційного арбітражного суду чи іншого виду міжнародного арбітражу [49].

Зазначений висновок, серед іншого, підтверджується історією внесення змін до ст. 35 ГПК України. Так, необхідність доказування обставин, установлених рішенням третейського суду в загальному порядку під час розгляду цивільних, господарських та інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно яких/якої встановлено ці обставини, було запроваджено Законом України від 5 березня 2009 р. № 1076-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів» (далі — Закон № 1076-VI) [37]. Зазначеним Законом ч. 2 ст. 35 ГПК України після слів «іншого органу, який вирішує господарські спори» було доповнено¹ словами «за винятком рішень третейських судів» [37]. Як на обґрунтування необхідності внесення змін до зазначеної статті процесуального кодексу, на яку Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя пристав під час доопрацювання проекту Закону України від 22 січня 2008 р. № 1399 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання рішень третейських судів)» (далі — законопроект № 1399) до другого читання, народний депутат В. Писа-

ренко вказував на те, що оскільки «факти, встановлені в рішенні третейського суду, не потребують додаткового встановлення під час розгляду справ в господарських судах», такий преюдиціальний ефект рішення третейського суду «дуже часто використовується в фіктивних спорах» [38, 2]. Остання обставина, на думку суб'єкта законодавчої ініціативи, була достатнім обґрунтуванням необхідності внесення до ГПК України положень, які б позбавили рішення третейського суду преюдициального характеру в частині звільнення від доказування обставин, установлених рішенням такого суду [38, 2].

Водночас, як вбачається із пояснювальної записки до законопроекту № 1399 [39, 2], задекларованою метою Закону № 1076-VI було усунення прогалин у Законі про третейські суди, користуючись якими окремі недобросовісні учасники третейської справи використовували цілком легальний механізм альтернативного вирішення спорів — третейський суд для встановлення юридичних фактів із метою протиправного заволодіння майном. При цьому необхідно зазначити, що ані в пояснювальній записці до законопроекту № 1399, ані в самому Законі № 1076-VI взагалі не міститься будь-якої згадки про міжнародний комерційний арбітраж. Зокрема, Законом № 1076-VI не було внесено жодних змін до процесуальних кодексів, Закону про МКА та/або будь-яких інших нормативно-правових актів у частині правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу.

З огляду на зазначене вище пропонуємо викласти ч. 8 ст. 76 проекту ГПК України, ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України і ч. 8 ст. 78 проекту КАС України у такій редакції:

«8. Обставини, встановлені рішенням міжнародного комерційного арбітражу, прийнятим у межах його компе-

¹ До набрання Законом № 1076-VI чинності ч. 2 ст. 35 ГПК України було сформульовано таким чином: «Факти, встановлені рішенням господарського суду (іншого органу, який вирішує господарські спори) під час розгляду однієї справи, не доводяться знову при вирішенні інших спорів, у яких беруть участь ті самі сторони».

тенції в Україні, не доказуються під час розгляду іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо яких або якої встановлено ці обставини, за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого документа на примусове виконання такого рішення або таке рішення було скасовано.

Обставини, встановлені рішенням міжнародного комерційного арбітражу, місце арбітражу якого знаходиться поза межами України, визнаного у встановленому законом порядку, не доказуються під час розгляду іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо яких або якої встановлено ці обставини».

Викладення зазначених положень у запропонованій нами редакції дасть змогу привести положення ч. 8 ст. 76 проекту ГПК України, ч. 8 ст. 83 проекту ЦПК України і ч. 8 ст. 78 проекту КАС України у відповідність до ст. 176 проекту ГПК України, у якій визначено, що момент, з якого рішення міжнародного арбітражу є підставою для відмови у відкритті провадження, різниться залежно від місця ухвалення арбітражного рішення¹. Так, якщо абзац 4 ч. 1 ст. 176 проекту ГПК України установлює, що господарський суд відмовляє у відкритті провадження у справі, у разі якщо існує рішення міжнародного комерційного арбітражу, ухваленого в Україні в межах його компетенції щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав², то абзац 5 тієї самої частини ст. 176 проекту ГПК України містить інше положення, згідно з яким передумовою для відмови у відкритті провадження у зв'язку з існуванням рішення міжнародного комерційного арбітражу, місце якого знаходиться поза межами України, є визнання такого рішення в Україні у встановленому законом порядку.

Також необхідність узгодження викликана тим, що ст. 176 проекту ГПК України містить умови, за наявності яких рішення міжнародного комерційного арбітражного не є підставою для відмови у відкритті провадження. Якщо рішення ухвалено міжнародним комерційним арбітражним судом, місце арбітражу якого знаходиться на території України, першою такою умовою є відмова компетентного суду в наданні дозволу на його визнання. Іншою умовою, за якої арбітражне рішення міжнародного комерційного арбітражу не буде підставою для відкриття провадження у справі (незалежно від того, ухвалене воно в Україні чи ні), є його скасування компетентним судом за місцем арбітражу в порядку оспорювання, за умови, що розгляд справи в тому самому міжнародному комерційному арбітражі виявився неможливим.

2. Зупинення судового процесу до моменту завершення розгляду справи міжнародним комерційним арбітражем

Проектом ГПК України, так само як і проектом ЦПК України, не встановлюється обов'язок суду зупинити провадження у справі в разі неможливості її розгляду до вирішення пов'язаної з нею іншої справи, переданої на вирішення до міжнародного комерційного, інвестиційного чи іншого виду арбітражу. Натомість в абзаці 5 ч. 1 ст. 228 проекту ГПК України (аналогічне положення міститься в абзаці 6 ч. 1 ст. 252 проекту ЦПК України [26, 126]) встановлюється, що суд зобов'язаний зупинити провадження у справі лише в разі «об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господар-

¹ Стаття 187 проекту ЦПК України і ст. 170 проекту КАС України не містять положень, аналогічних тим, що містяться у ст. 176 проекту ГПК України.

² Проектом ГПК України встановлюється, що рішення міжнародного комерційного арбітражу, ухвалене в Україні, є підставою для відмови у відкритті провадження з моменту ухвалення і не вимагає визнання на території України.

ського чи кримінального судочинства» [25, 117].

Вочевидь, маючи на меті досягти задекларованої гармонізації правил процедури, які містяться у різних процесуальних кодексах [40, 3], український законодавець дійшов висновку про недоцільність включення до проекту ГПК України і проекту ЦПК України обов'язку державного суду зупинити провадження у справі за власною ініціативою або за відповідною заявою сторони в разі неможливості розгляду справи до вирішення пов'язаної з нею іншої справи, що перебуває у провадженні міжнародного арбітражу, — підходу, який наразі знаходить своє відображення у п. 1 ст. 79 ГПК України¹. У законопроекті № 6232 замість цього закріплюється підхід, аналогічний тому, що міститься в абзаці 4 ч. 1 ст. 201 ЦПК України:

«Стаття 201. Обов'язок суду зупинити провадження у справі

1. Суд зобов'язаний зупинити провадження у справі у разі:

[...]

4) неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного, цивільного, господарського, кримінального чи адміністративного судочинства» [41].

Доцільність рецепції зазначеного вище положення ЦПК України до законопроекту № 6232, на нашу думку, є сумнівною, оскільки, на відміну від ГПК України, ЦПК України взагалі не встановлює обов'язку суду зупинити провадження у справі до вирішення пов'язаної з нею іншої справи, що перебуває на вирішенні в міжнародному арбітражі [41; 49]. Зі свого боку, підхід ГПК України до зупинення судового

процесу до вирішення пов'язаної справи, яка розглядається міжнародним арбітражем, хоча є дещо кращий, аніж той, який знаходить своє відображення у ЦПК України, та все ж таки небездоганний. Недоліком такого підходу є те, що, як зазначено вище, п. 1 ст. 79 ГПК України покладає на господарський суд обов'язок зупинити провадження у справі, яка перебуває у його провадженні, лише з однієї підстави — неможливості розгляду такої справи до вирішення іншої справи, зокрема справи, яка розглядається міжнародним комерційним арбітражем.

Водночас обидва підходи до зупинення провадження у справі, зазначені вище, залишають поза увагою випадки, коли підстави для такого зупинення відсутні (як-то п. 1 ст. 79 ГПК України [49], п. 3 ст. VI Європейської конвенції про зовнішньоторговельний арбітраж від 21 квітня 1961 р. [51]), але зупинення судового процесу до ухвалення міжнародним арбітражем рішення, від якого залежить вирішення справи, є доцільним з погляду процесуальної економії або з інших причин.

Першою категорією спорів, що потребуватиме застосування зазначеного вище процесуального механізму, є справи з множинністю сторін на боці позивача або відповідача, і при цьому не всі сторони судового процесу зв'язані угодою про передачу до арбітражу, проте пов'язані між собою або зв'язані зі сторонами арбітражної угоди договірними відносинами [42, 1287; 43, 51]. Ми не бачимо достатніх причин, чому після направлення до арбітражу сторін, що уклали угоду про передачу до арбітражу спорів між собою, суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи не повинен мати можливості зупи-

¹ Хоча в ч. 1 ст. 79 ГПК України встановлюється, що «[з] господарський суд зупиняє провадження у справі в разі неможливості розгляду даної справи до вирішення пов'язаної з нею іншої справи, що розглядається іншим судом», у п. 13 інформаційного листа від 11 квітня 2005 р. № 01-08/344 «Про деякі питання практики застосування норм Господарського процесуального кодексу України, порушені у доповідних записках про роботу господарських судів у 2004 році» Вищий господарський суд України роз'яснив, що тлумачення словосполучення «інший суд» у розумінні ч. 1 ст. 79 ГПК України не повинен мати обмежувальний характер, і під такою фразою слід розуміти не тільки органи, що входять до складу судової системи України, а й «створений відповідно до закону арбітраж (третейський суд)».

нити провадження у справі щодо тих учасників судового процесу, які не є сторонами такої арбітражної угоди та, відповідно, не можуть бути направлені до арбітражу. Іншою ж категорією спорів, у яких зупинення провадження у справі є не тільки доцільним, а й може бути просто необхідним, є судові процеси між учасниками угоди про передачу спорів на вирішення міжнародного комерційного арбітражу, предметом яких є питання, що лише частково охоплюються обсягом такої арбітражної угоди [42, 1287].

Імовірно, що саме з огляду на окреслені нами недоліки у формулюваннях п. 1 ст. 79 ГПК України практика зупинення судового процесу до вирішення пов'язаної справи, яка перебуває у провадженні міжнародного суду, не набула значного поширення. Єдиним прикладом реалізації такого повноваження господарського суду, який нам вдалося віднайти у Єдиному державному реєстрі судових рішень, є ухвала Господарського суду міста Києва від 4 листопада 2010 р. у справі № 21/80 за позовом Київського економічного інституту менеджменту до підприємства з іноземними інвестиціями у формі товариства з обмеженою відповідальністю (далі — ТОВ) «Бі енд Пі, Лтд» та Київського національного університету імені Тараса Шевченка про виділ частки ТОВ «Бі енд Пі, Лтд» у науково-готельному комплексі в натурі. Як вбачається із зазначеної ухвали, господарський суд зупинив провадження у справі у зв'язку з неможливістю її розгляду до вирішення по суті пов'язаної з нею справи № ARB/08/11 за позовом компанії «Bosh International, Inc» (Бош Інтернейшнл, Інк) та ТОВ «Бі енд Пі, Лтд» до України, що на той момент розглядалась у міжнародному арбітражі [44].

Отже, існує нагальна потреба доповнити проекти ГПК України, ЦПК Украї-

ни і КАС України положенням, яким встановити, що суд має право (але не зобов'язаний) за заявою учасника справи, а також із власної ініціативи зупинити провадження у справі на час розгляду міжнародним арбітражем іншої справи¹. При цьому, на нашу думку, кваліфікуючою умовою для зупинення провадження у справі має бути те, що рішення у справі, яка перебуває у провадженні міжнародного комерційного арбітражу, може мати значення для вирішення справи, що перебуває у провадженні державного суду.

З огляду на наведене вище пропонується доповнити ч. 1 ст. 229 проекту ГПК України пунктом 8 (та, відповідно, ч. 1 ст. 253 проекту ЦПК України і ч. 2 ст. 236 проекту КАС України — пунктом 11), згідно з яким суд може за заявою учасника, а також з власної ініціативи зупинити провадження у справі в разі *«розгляду третейським судом, міжнародним арбітражем іншої справи, якщо суд дійде висновку про те, що рішення в такій справі може мати значення для вирішення цієї справи»*.

Також вважаємо за доцільне рекомендувати Верховній Раді України розглянути можливість викладення абзацу 5 ч. 1 ст. 228 проекту ГПК України, абзацу 6 ч. 1 ст. 253 проекту ЦПК України, абзацу 3 ч. 1 ст. 236 проекту КАС України у такій редакції:

«[Суд зобов'язаний зупинити провадження у справі у випадках:]

об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається у порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства, — до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі, або третейським судом, міжнародним арбітражем; суд не може посилатися на об'єктивну неможливість

¹ Хоча вивчення доцільності зупинення провадження у справі до моменту завершення розгляду справи третейським судом не входить до предмета дослідження цієї статті, вважаємо, що наш висновок про доцільність внесення до проектів ГПК України, ЦПК України і КАС України змін у частині міжнародного арбітражу може за аналогією бути застосований до третейського судочинства.

розгляду справи в разі, коли зібрані докази дають змогу встановити й оцінити обставини (факти), що є предметом судового розгляду».

Впровадження запропонованих нами процесуальних механізмів може унеможливити існування поки що поширеної в Україні практики, коли для того, аби звести арбітраж нанівець, позов до суду подає сторона, що не є стороною арбітражної угоди.

Іншою проблемою, яка потребує негайного вирішення, є визнання грошових вимог, що ґрунтуються на рішенні міжнародного арбітражу, щодо боржника, стосовно якого порушено справу про банкрутство. Щоб наочно продемонструвати всю складність ситуації, у якій може опинитися заявник грошових вимог до боржника у справі про банкрутство, чії вимоги підтверджуються арбітражним рішенням, щодо якого на момент розгляду грошових вимог у господарському суді не було надано дозвіл на його примусове визнання та виконання на території України, розглянемо приклад із судової практики.

Компанія «*Huawei Tech. Investment Co., LTD*» (Хуавей Тек. Інвестмент Ко. ЕлТеДе) (далі — Хуавей) з дотриманням установленого у ст. 17 Закону України від 14 травня 1992 р. № 2343-ХІІ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» тридцятиденного строку [45] звернулася до Господарського суду Волинської області із заявою про визнання її грошових вимог до спільного українсько-американського підприємства у формі ТОВ «Інтернешнл Телеком'юнікейшн Компані» (далі — ІТ Компані). Як на обґрунтування існування грошових вимог до боржника

іноземна компанія посилалась на рішення трибуналу Арбітражного інституту Торгової палати міста Стокгольма від 2 грудня 2011 р. по суті справи № V(92/2010) (далі — Арбітражне рішення), згідно з яким ІТ Компані зобов'язано сплатити на користь стягувача кошти в сумі, що перевищує 100 млн грн [46].

Як вбачається із ухвали Господарського суду Волинської області від 27 травня 2014 р. у справі № 903/471/13 [46], залишеної без змін¹ постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 11 серпня 2014 р. у справі № 903/471/13 [52], суд відмовив кредиторів у визнанні грошових вимог до боржника, обґрунтовуючи відмову тим, що станом на момент розгляду заяви з грошовими вимогами господарським судом заявником не було надано доказів визнання та надання дозволу на примусове виконання вищезазначеного Арбітражного рішення на території України. Ухвалюючи рішення про відмову у визнанні грошових вимог Хуавей, господарський суд виходив з того, що хоча ухвалою Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2014 р. у справі № 757/6585/13-ц Арбітражне рішення було визнане та надано дозвіл на його примусове виконання на території України [47], відповідна ухвала суду першої інстанції не набрала чинності, оскільки була оскаржена боржником до суду апеляційної інстанції [46].

При цьому Господарський суд Волинської області відмовив заявникові у задоволенні клопотання про зупинення провадження у справі про банкрутство ІТ Компані, заявленого в порядку п. 1 ст. 79 ГПК України, до вирішення пов'язаної з нею іншої

¹ Ухвалу Господарського суду Волинської області від 27 травня 2014 р. у справі № 903/471/13 було скасовано («суд першої інстанції, з висновками якого погодився суд апеляційної інстанції, безпідставно та необґрунтовано відхилив клопотання заявника про зупинення провадження у справі») постановою Вищого господарського суду від 3 лютого 2015 р. у справі № 903/471/13 з посиланням на те, що «до компетенції господарського суду Волинської області не відноситься розгляд клопотань щодо визнання та надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду» [53]. На нашу думку, однак, розгляд судом заяви про визнання та надання дозволу на примусове виконання Арбітражного рішення на території України не є підставою, що свідчить про неможливість розгляду грошових вимог кредитора до боржника у провадженні у справі про банкрутство.

справи про визнання та надання дозволу на примусове виконання на території України Арбітражного рішення, що на момент подання клопотання перебувала у провадженні Апеляційного суду міста Києва. Не беручи до уваги небезпідставну аргументацію, що «господарський суд при розгляді справи про банкрутство не може самостійно встановити обставини щодо вирішення питання про визнання та виконання рішень іноземних судів, оскільки це належить до виключної компетенції місцевих загальних судів», господарський суд відхилив клопотання Хуавей про зупинення провадження у справі № 903/471/13 як необґрунтоване, мотивуючи свою відмову тим, що перебування у провадженні Апеляційного суду міста Києва апеляційної скарги на ухвалу Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2014 р. у справі № 757/6585/13-ц не є підставою, що перешкоджає затвердженню реєстру конкурсних грошових вимог та подальшому розгляду справи № 903/471/13.

Іншим аргументом, який суд брав до уваги, ухвалюючи рішення про відмову в задоволенні грошових вимог Хуавей, є те, що згідно з п. 3.16 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26 грудня 2011 р. № 18 «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції» *«статтею 79 ГПК встановлено вичерпний перелік підстав зупинення провадження у справі. Зупинення провадження у справі з інших підстав є неправомірним»* [46; 48].

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів* : проект Закону України від 23 березня 2017 р. № 6232 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415
2. *Про особливості процедури розгляду проекту Закону України про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів* : Постанова Верховної Ради України від 20 червня 2017 р. № 2101-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2101-19>

Отже, для того щоб вирішити окреслену нами проблему, на нашу думку, необхідно наділити суд дискреційними повноваженнями зупиняти провадження у справі до набрання законної сили рішенням суду про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу або про відмову у визнанні і наданні дозволу на його виконання (або ухвалення судом остаточного рішення за результатами розгляду заяви про скасування рішення третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу — для арбітражних рішень, ухвалених в Україні), якщо суд дійде висновку про те, що рішення у такій справі може мати значення для вирішення справи, що перебуває у його провадженні. Без наділення суду такими повноваженнями виникнення ситуації, подібної до тієї, у якій опинилася Хуавей, є лише питанням часу.

Висновки

Підсумовуючи проведене нами дослідження, зазначимо, що попри значну кількість без перебільшення революційних змін, які пропонується впровадити законопроектом № 6232 до ГПК України, ЦПК України, КАС України, а також цілої низки інших нормативно-правових актів, навіть після того як законопроект № 6232 стане законом, національне процесуальне законодавство потребуватиме доопрацювання щонайменше в тій частині, що стосується міжнародного комерційного арбітражу. Пропозиції, викладені в цій статті, можуть бути використані під час удосконалення процесуального закону.

3. *Круглий стіл «Арбітрабельність спорів: куди ми йдемо?»* (м. Київ, 5 квітня 2017 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://arb.ucci.org.ua/icac/ua/events/rtab050417.html>
4. *Обговорення законопроекту № 6232* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://arbitration.kiev.ua/uk-UA/Novynu-UAA/Obgovorenyya-zakonoproektu-6232.aspx?ID=662>
5. *Серія професійних обговорень: актуальні питання цивільного та господарського процесів. Частина перша* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://jrc.org.ua/events/event/5>
6. *Селивон Н.* Некорректное проведение / Н. Селивон // Юридическая практика. — 2016. — № 15 (955). — 12 апр. — С. 10.
7. *Селивон М.* Яким насправді має бути правове регулювання компетенції третейських судів і міжнародного комерційного арбітражу / М. Селивон // Діловий вісник. — 2016. — № 4 (263). — С. 30–33.
8. *Фролов О.* Реформа національного процесуального законодавства: пропозиції до законопроекту № 6232 в частині міжнародного комерційного арбітражу / О. Фролов // Право України. — 2017. — № 6. — С. 164–192.
9. *Павленчик М.* (Не)Содействие международному арбитражу: перспективы процессуальных изменений / М. Павленчик // ЮРИСТ&ЗАКОН. — 2017. — № 25. — 30 июня — 6 июля.
10. *Подцерковный О.* МКАСимальное ускорение / О. Подцерковный // Юридическая практика. — 2017. — № 6 (998). — 7 февр. — С. 32–33.
11. *Перепелинская Е.* Станция прогресс / Е. Перепелинская // Юридическая практика. — Киев, 2017. — № 22 (1014). — 30 мая.
12. *Порівняльна таблиця до розділу I проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»* (дата розгляду в Комітеті 10 липня 2017 р., реєстр. № 6232, ч. 1 (друге читання)) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429225>
13. *Про міжнародний комерційний арбітраж* : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>
14. *Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 23 березня 2017 р. № 6232* : лист Голови Міжнародного комерційного арбітражного суду і Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України Селивона М. Ф. Голові Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя Князевичу Р. П. від 20 червня 2017 р. № 1560/14-7. — Київ, 2017. — 31 с.
15. *Порівняльна таблиця до розділу IV проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»* [дата розгляду в Комітеті 10 липня 2017 р., реєстр. № 6232, ч. 4 (друге читання)] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429228>
16. *Щодо запропонованих проектом ГПК правил арбітрабельності, а також правил вжиття заходів забезпечення позову на підтримку міжнародного комерційного арбітражу та сприяння суду в отриманні доказів на підтримку міжнародного комерційного арбітражу, запропонованих проектом ЦПК, та деяких інших питань судової реформи* : лист Української Арбітражної Асоціації Координатору Ради з питань судової реформи Філатову О. В. від 19 березня 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://arbitration.kiev.ua/Uploads/Admin/UAA%20/Letter%20re%20CoPC%20and%20CPC%20provisions.pdf>
17. *U.N. Commission on International Trade Law, UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985 with amendments as adopted in 2006 (United Nations 2008)* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf
18. *Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів* : проект Закону України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=419014>
19. *Зауваження і пропозиції, що надійшли від суб'єктів права законодавчої ініціативи, до проекту Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів* (реєстр. № 6232) (дата розгляду в Комітеті 10 липня 2017 р., протокол № 62) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=428843>
20. *Звернення Президента з нагоди завершення конкурсу з формування нового Верховного Суду від 28 липня 2017 р.* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-z-nagodi-zavershennya-konkursu-z-formu-42610>
21. *Веремко В.* Реформа в процесі. Як новий ГПК змінить правила гри для сторін і до яких ризиків їм слід готуватися / В. Веремко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/123054-yak_noviy_gpk_zminit_pravila_gri_dlya_storin_i_do_yakih_rizih.html

22. ВККС оприлюднила прізвища переможців конкурсу до нового Верховного Суду [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://vkksu.gov.ua/ua/news/wkks-opriliudnila-prizwshitcha-pieriemozciw-konkursu-do-nowogo-wierchownoho-sudu/>
23. Фролов А. Верховный и единственный. Некоторые размышления об упразднении Высшего хозяйственного суда Украины / А. Фролов [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://legal.report/author-16/verhovnyj-i-edinstvennyj>
24. Про судовустрії і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/conv>
25. Господарський процесуальний кодекс України : проект, станом на 13 липня 2017 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf35/11=61415&pf35401=429422>
26. Цивільний процесуальний кодекс України : проект, станом на 13 липня 2017 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429428>
27. Кодекс адміністративного судочинства України : проект, станом на 13 липня 2017 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf35/11=61415&pf35401=429430>
28. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питань судового контролю та підтримки міжнародного комерційного арбітражу : проект Закону України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=58601&pf35401=382276>
29. Порівняльна таблиця до розділу II проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (дата розгляду в Комітеті 10 липня 2017 р., реєстр. № 6232, ч. 2 (друге читання)) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429226>
30. Hobér K. Res Judicata and Lis Pendens in International Arbitration / K. Hobér // Collected Courses on the Hague Academy of International Law 2013. — Martinus Nijhoff Publishers, 2014.
31. Brekoulakis S. The Effect of An Arbitral Award and Third Parties in International Arbitration: Res Judicata Revisited, 16 Am. Rev. Int'l Arb. 177 (2005).
32. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений от 10 июня 1958 г. (с изменениями и дополнениями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_070
33. Scherer M. Article III, in New York Convention / M. Scherer. — Hart Publishing, 2012.
34. Born G. B. International Commercial Arbitration / Gary B. Born. — 2nd ed. — Wolters Kluwer, 2014. — Vol. 3.
35. Bernardo M. Cremades & Ignacio Madalena, Parallel Proceedings in International Arbitration, 24 Arb. Int'l 507 (2008).
36. Про третейські суди : Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
37. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів : Закон України від 5 березня 2009 р. № 1076-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1076-17/ed20170719>
38. Порівняльна таблиця до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності третейських судів та виконання рішень третейських судів» (дата розгляду у Комітеті 4 лютого 2009 р., реєстр. № 1399 (друге читання)) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=31454&pf35401=135376>
39. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо виконання рішень третейських судів) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=31454&pf35401=115680>
40. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=419150>
41. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
42. Born G. B. International Commercial Arbitration / Gary B. Born. — 2nd ed. — Wolters Kluwer, 2014. — Vol. 1.
43. U.N. Commission on International Trade Law, UNCITRAL 2012 Digest of Case Law on the Model Law on International Commercial Arbitration, (United Nations 2012) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.uncitral.org/pdf/english/clout/MAL-digest-2012-e.pdf>

44. *Ухвала* Господарського суду міста Києва від 4 листопада 2010 р. у справі № 21/80 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/12523181>
45. *Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом* : Закон України від 14 травня 1992 р. № 2343-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
46. *Ухвала* Господарського суду Волинської області від 27 травня 2014 р. у справі № 903/471/13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39033271>
47. *Ухвала* Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2014 р. у справі № 757/6585/13-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36983031>
48. *Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції* : постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 26 грудня 2011 р. № 18 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>
49. *Господарський процесуальний кодекс України* від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
50. *Кодекс адміністративного судочинства України* від 6 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
51. *Європейська конвенція о внешнеторговом арбитраже* от 21 апреля 1961 г. (с изменениями и дополнениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_069
52. *Постанова* Рівненського апеляційного господарського суду від 11 серпня 2014 р. у справі № 903/471/13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40191363>
53. *Постанова* Вищого господарського суду України від 3 лютого 2015 р. у справі № 903/471/13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42627090>

REFERENCES

1. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Tsyvilnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: projekt Zakonu Ukrainy vid 23 bereznia 2017 r. № 6232 [On amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Proceedings of Ukraine and other legislative acts: draft Law of Ukraine dated March 23, 2017, № 6232]. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415
2. Pro osoblyvosti protsedury rozhlidu projektu Zakonu Ukrainy pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Tsyvilnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 20 chervnia 2017 r. № 2101-VIII [On the peculiarities of the procedure for consideration of the draft Law of Ukraine on amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts: Resolution of the Supreme Council of Ukraine dated June 20, 2017, № 2101-VIII]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2101-19>
3. Kruhlyi stil «Arbitrabilnist sporiv: kudy my idemo?» (m. Kyiv, 5 kvitnia 2017 r.) [Round Table «The Arbitration of Disputes: Where We Go?» (Kiev, April 5, 2017)]. Available at: <http://arb.ucci.org.ua/icac/ua/events/rtab050417.html>
4. Obhovorennia zakonoproektu № 6232 [Discussion of Draft Law № 6232]. Available at: <http://arbitration.kiev.ua/uk-UA/Novyny-UAA/Obgovorennya-zakonoproektu-6232.aspx?ID=662>
5. Seriiia profesiinykh obhovoren: aktualni pytannia tsyvilnogo ta hospodarskoho protsesiv. Chastyna persha [A series of professional discussions: topical issues of civil and economic processes. Part One]. Available at: <http://jrc.org.ua/events/event/5>
6. Selivon N. Nekorrektnoe provedenie [Inaccurate Conduct], *Yuridicheskaya praktika*, 2016, no. 15 (955), 12 aprelia, p. 10.
7. Selivon M. Iakym naspravdi maie buty pravove rehuliuвання kompetensii treteiskykh sudiv i mizhnarodnogo komertsiiinoho arbitrazhu [What should actually be the legal regulation of the competence of arbitration courts and international commercial arbitration], *Dilovyi visnyk*, 2016, no. 4 (263), pp. 30–33.
8. Frolov O. Reforma natsionalnogo protsesualnogo zakonodavstva: propozytsii do zakonoproektu № 6232 v chastyni mizhnarodnogo komertsiiinoho arbitrazhu [Reform of the national procedural legislation: proposals to the bill № 6232 in the part of international commercial arbitration], *Pravo Ukrainy*, 2017, no. 6, pp. 164–192.
9. Pavlenchik M. (Ne)Sodeystvie mezhdunarodnomu arbitrazhu: perspektivy protsessualnykh izmeneniy [Assistance to the International Arbitration: Perspectives of Procedural Change], *YuRIST&ZAKON*, 2017, no. 25, 30 iyunya — 6 iyulya.
10. Podtserkovnyy O. MKASimalnoe uskorenienie [MACCalmal acceleration], *Yuridicheskaya praktika*, 2017, no. 6 (998), 7 fevralia, pp. 32–33.

11. Perepelinskaya E. Stantsiya progress [Progress station], *Yuridicheskaya praktika*, Kiev, 2017, no. 22 (1014), 30 maya.
12. Porivnialna tablytsia do rozdiliv I proektu Zakonu «Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv» (data rozhliadu v Komiteti 10 lypnia 2017 r., reiestr. № 6232, ch. 1 (druhe chytannia)) [Comparative table to Section I of the draft Law «On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Justice of Ukraine and other legislative acts» (date of consideration by the Committee on July 10, 2017, Reg. № 6232, part 1 (second reading))]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429225>
13. Pro mizhnarodnyi komertsiiiny arbitrazh: Zakon Ukrainy vid 24 liutoho 1994 r. № 4002-XII (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On International Commercial Arbitration: Law of Ukraine dated February 24, 1994 № 4002-XII (as amended)]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>
14. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv vid 23 bereznia 2017 r. № 6232: lyst Holovy Mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhnoho sudu i Morskoï arbitrazhnoi komisii pry Torhovo-promyslovii palati Ukrainy Selivona M. F. Holovi Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan pravovoi polityky ta pravosuddia Kniazevychu R. P. vid 20 chervnia 2017 r. № 1560/14-7, 2017, 31 p. [On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts of March 23, 2017 № 6232: a letter from the Chairman of the International Commercial Arbitration Court and the Maritime Arbitration Commission at the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine Selivon MF Chairman of the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Legal Policy and Justice Knyazevich RP from June 20, 2017, № 1560/14-7]
15. Porivnialna tablytsia do rozdiliv IV proektu Zakonu «Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv» [data rozhliadu v Komiteti 10 lypnia 2017 r., reiestr. № 6232, ch. 4 (druhe chytannia)] [Comparative table to Section IV of the draft Law «On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts» [date of consideration by the Committee on July 10, 2017, Reg. № 6232, part 4 (second reading)]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429228>
16. Shchodo zaproponovanykh proektom HPK pravyl arbitrabilnosti, a takozh pravyl vzhytta zakhodiv zabezpechennia pozovu na pidtrymku mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu ta spriannia sudu v otrymanni dokaziv na pidtrymku mizhnarodnoho komertsiiinoho arbitrazhu, zaproponovanykh proektom TsPK, ta deiakykh inshykh pytan sudovoi reformy: lyst Ukrainskoi Arbitrazhnoi Asotsiatsii Koordynatoru Rady z pytan sudovoi reformy Filatovu O. V. vid 19 bereznia 2017 roku [Concerning the proposed rules of arbitration, as well as the rules for applying for measures to secure a claim in support of international commercial arbitration and assisting the court in obtaining evidence in support of international commercial arbitration, proposed by the draft CPC, and some other issues of judicial reform: the letter of the Ukrainian Arbitration Association to the Coordinator of the Council On Judicial Reform O. V. Filatov, March 19, 2017]. Available at: <http://arbitration.kiev.ua/Uploads/Admin/UAA%20/Letter%20re%20CoPC%20and%20CPC%20provisions.pdf>
17. U.N. Commission on International Trade Law, UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985 with amendments as adopted in 2006 (United Nations 2008). Available at: https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf
18. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: proekt Zakonu Ukrainy [On amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts: draft Law of Ukraine]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=419014>
19. Zauvazhennia i propozytsii, shcho nadiishly vid subiektiv prava zakonodavchoi initsiatyvy, do proektu Zakonu pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv (reiestr. № 6232) (data rozhliadu v Komiteti 10 lypnia 2017 r., protokol № 62) [Remarks and proposals received from the subjects of the right of legislative initiative to the draft Law on amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts (Reg. № 6232) (date of consideration in the Committee on July 10, 2017, Minutes № 62)]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=428843>
20. Zvernennia Prezidenta z nahody zavershennia konkursu z formuvannia novoho Verkhovnoho Sudu vid 28 lypnia 2017 r. [Address by the President on the occasion of the completion of the contest for the formation of a new Supreme Court of July 28, 2017]. Available at: <http://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-z-nagodi-zavershennya-konkursu-z-formu-42610>

21. Veremko V. Reforma v protsesi. Iak novyi HPK zminyt pravyla hry dlia storin i do iakykh ryzykiv im slid hotuvatysia [Reform in the process. How will the new IPC change the rules of the game for the parties and what risks they should prepare]. Available at: http://zib.com.ua/ua/123054-yak_noviy_gp_k_zminit_pravila_gri_dlya_storin_i_do_yakih_rizi.html
22. VKKS opryliudnyla prizvyshcha peremozhtsiv konkursu do novoho Verkhovnoho Sudu [The WCCS unveiled the names of the winners of the contest to the new Supreme Court]. Available at: <http://vkksu.gov.ua/ua/news/wkks-opriliudnyla-prizvishchta-pieriemozciw-konkursu-do-nowogo-wierchownogo-sudu/>
23. Frolov A. Verkhovnyy i edinstvennyy. Nekotorye razmyshleniya ob uprazhnenii Vysshego khozyaystvennogo suda Ukrainy [Supreme and unique. Some Thoughts on the Abolition of the Higher Commercial Court of Ukraine]. Available at: <https://legal.report/author-16/verhovnyj-i-edinstvennyj>
24. Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 2 chervnia 2016 r. № 1402-VIII (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On the Judicial System and the Status of Judges: Law of Ukraine dated June 2, 2016, № 1402-VIII (with amendments and additions)]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/conv>
25. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: proekt, stanom na 13 lypnia 2017 r. [Economic Procedural Code of Ukraine: project, as of July 13, 2017]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429422>
26. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: proekt, stanom na 13 lypnia 2017 r. [Civil Procedural Code of Ukraine: project, as of July 13, 2017]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429428>
27. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: proekt, stanom na 13 lypnia 2017 r. [Code of Administrative Justice of Ukraine: draft, as of July 13, 2017]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429430>
28. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pytan sudovoho kontroliu ta pidtrymky mizhnarodnoho komertsiihnoho arbitrazhu: proekt Zakonu Ukrainy [On Amending Certain Legislative Acts of Ukraine on Judicial Control and Support to International Commercial Arbitration: Draft Law of Ukraine]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=5860/1&pf35401=382276>
29. Porivnialna tablytsia do rozdlu II proektu Zakonu «Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Tsyvilnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv» (data rozhlidu v Komiteti 10 lypnia 2017 r., reiestr. № 6232, ch. 2 (druhe chytannia)) [Comparative table to Section II of the draft Law «On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts» (date of consideration by the Committee on July 10, 2017, Reg. № 6232, h 2 (second reading))]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=429226>
30. Hobér K. Res Judicata and Lis Pendens in International Arbitration, Collected Courses on the Hague Academy of International Law 2013, Martinus Nijhoff Publishers, 2014.
31. Brekoulakis S. The Effect of An Arbitral Award and Third Parties in International Arbitration: Res Judicata Revisited, 16 Am. Rev. Int'l Arb. 177 (2005).
32. Konventsiya o priznanii i privedenii v ispolnenie inostrannykh arbitrazhnykh resheniy ot 10 iyunya 1958 g. (s izmeneniyami i dopolneniyami) [Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of June 10, 1958 (with amendments and additions)]. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_070
33. Scherer M. Article III, New York Convention, Hart Publishing, 2012.
34. Born G. B. International Commercial Arbitration, Wolters Kluwer, 2014, vol. 3.
35. Bernardo M. Cremades & Ignacio Madalena, Parallel Proceedings in International Arbitration, 24 Arb. Int'l 507 (2008).
36. Pro treteiski sudy: Zakon Ukrainy vid 11 travnia 2004 r. № 1701-IV (zi zminamy ta dopovnenniamy) [About arbitration courts: Law of Ukraine dated May 11, 2004 № 1701-IV (with amendments and additions)]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
37. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo diialnosti treteiskykh sudiv ta vykonannia rishen treteiskykh sudiv: Zakon Ukrainy vid 5 bereznia 2009 r. № 1076-VI (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On amendments to certain legislative acts of Ukraine on the activity of arbitration courts and enforcement of arbitration awards: Law of Ukraine dated March 5, 2009 № 1076-VI (as amended)]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1076-17/ed20170719>
38. Porivnialna tablytsia do proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo diialnosti treteiskykh sudiv ta vykonannia rishen treteiskykh sudiv» (data rozhlidu u Komiteti 4 liutoho 2009 r., reiestr. № 1399 (druhe chytannia)) [Comparative table for the draft Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Activities of Arbitration Courts and Enforcement of Arbitral Awards» (date of consideration by the Committee on February 4, 2009, Reg. № 1399 (Second Reading))]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=31454&pf35401=135376>
39. Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy» (shchodo vykonannia rishen treteiskykh sudiv) [Explanatory note to the draft Law of

- Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine» (regarding the enforcement of decisions of arbitration courts)]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=/31454&pf35401=115680>
40. Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesual'noho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv» [Explanatory note to the draft Law of Ukraine «On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Justice of Ukraine and other legislative acts»]. Available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=419150>
 41. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 18 bereznia 2004 r. № 1618-IV (zi zminamy ta dopovnenniamy) [Civil Procedural Code of Ukraine of March 18, 2004 № 1618-IV (with amendments and additions)]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
 42. Gary B. Born, International Commercial Arbitration, Wolters Kluwer, 2014, vol. 1.
 43. U. N. Commission on International Trade Law, UNCITRAL 2012 Digest of Case Law on the Model Law on International Commercial Arbitration, (United Nations 2012). Available at: <http://www.uncitral.org/pdf/english/clout/MAL-digest-2012-e.pdf>
 44. Ukhvala Hospodarskoho sudu mista Kyieva vid 4 lystopada 2010 r. u spravi № 21/80 [The decision of the Commercial Court of Kyiv dated November 4, 2010 in case № 21/80]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/12523181>
 45. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia ioho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 14 travnia 1992 r. № 2343-XII (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On restoring the debtor's solvency or recognizing it as a bankrupt: Law of Ukraine dated May 14, 1992 № 2343-XII (with amendments and additions)]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
 46. Ukhvala Hospodarskoho sudu Volynskoi oblasti vid 27 travnia 2014 r. u spravi № 903/471/13 [The ruling of the Economic Court of the Volyn region dated May 27, 2014 in the case № 903/471/13]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39033271>
 47. Ukhvala Pecherskoho raionnoho sudu mista Kyieva vid 5 liutoho 2014 r. u spravi № 757/6585/13-ts [Decision of the Pechersk District Court of Kyiv dated February 5, 2014 in case № 757/6585/13-ts]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36983031>
 48. Pro deiaiki pytannia praktyky zastosuvannia Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy sudamy pershoi instantsii: postanova Plenumu Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy vid 26 hrudnia 2011 r. № 18 (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On some issues concerning the application of the Economic Procedural Code of Ukraine by courts of first instance: the resolution of the Plenum of the Supreme Economic Court of Ukraine of December 26, 2011, № 18 (with amendments and modifications)]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>
 49. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 6 lystopada 1991 r. № 1798-XII (zi zminamy ta dopovnenniamy) [The Commercial Procedural Code of Ukraine of November 6, 1991, № 1798-XII (with amendments and additions)]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
 50. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy vid 6 lypnia 2005 r. № 2747-IV (zi zminamy ta dopovnenniamy) [Code of Administrative Procedure of Ukraine of July 6, 2005 № 2747-IV (as amended)]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
 51. Evropeyskaya konventsiia o vneshnetorgovom arbitrazhe ot 21 aprelya 1961 g. (zi zminami ta dopovnenniamy) [European Convention on Foreign Trade Arbitration of April 21, 1961 (as amended)]. Available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_069
 52. Postanova Rivnenskoho apeliatsiinoho hospodarskoho sudu vid 11 serpnia 2014 r. u spravi № 903/471/13 [Resolution of Rivne Economic Court of Appeal of August 11, 2014 in case № 903/471/13]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40191363>
 53. Postanova Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy vid 3 liutoho 2015 r. u spravi № 903/471/13 [Resolution of the Higher Commercial Court of Ukraine dated February 3, 2015 in case № 903/471/13]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42627090>

Рекомендовано до друку кафедрою господарського права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Фролов О. Шляхи удосконалення регулювання міжнародного комерційного арбітражу

Анотація. У статті викладено пропозиції до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України у частині міжнародного комерційного арбітражу, що можуть бути використані законодавцем під час удосконалення процесуального законодавства України після набрання чинності законом на базі проекту Закону України від 23 березня 2017 р. № 6232 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів».

Зокрема, за результатами доктринального дослідження автором пропонується впровадження у процесуальні кодекси механізму зупинення провадження у справі до вирішення іншої справи,

яка перебуває на вирішенні в міжнародному комерційному арбітражі, а також наділення суду дискреційними повноваженнями зупиняти провадження у справі до набрання законної сили рішенням суду про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу або про відмову у визнанні і наданні дозволу на його виконання (або ухвалення судом остаточного рішення за результатами розгляду заяви про скасування рішення міжнародного комерційного арбітражу – для арбітражних рішень, ухвалених в Україні). Також у статті міститься обґрунтування недоцільності впровадження у процесуальні кодекси положення, згідно з яким обставини, установлені рішенням міжнародного комерційного арбітражу, підлягають обов'язковому доказуванню під час розгляду цивільних, господарських та інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно яких/якої встановлено ці обставини.

Ключові слова: арбітраж, міжнародний арбітраж, міжнародний комерційний арбітраж, зупинення провадження у справі, звільнення від доказування, преюдиція, преюдиціальна сила, преюдиціальний ефект.

Фролов А. Пути совершенствования регулирования международного коммерческого арбитража

Аннотация. В статье сформулированы предложения к Хозяйственному процессуальному кодексу Украины, Гражданскому процессуальному кодексу Украины, Кодексу административного судопроизводства Украины в части международного коммерческого арбитража, которые могут быть использованы законодателем во время усовершенствования процессуального законодательства Украины после вступления в силу проекта Закона Украины от 23 марта 2017 г. № 6232 «О внесении изменений в Хозяйственный процессуальный кодекс Украины, Гражданский процессуальный кодекс Украины, Кодекс административного судопроизводства Украины и других законодательных актов».

В частности, на основании доктринального исследования автор предлагает внести в процессуальные кодексы механизм приостановления производства по делу до разрешения другого дела, которое рассматривается международным коммерческим арбитражем, а также наделить суды дискреционными полномочиями приостанавливать производство по делу до вступления в законную силу решения суда о признании и предоставлении разрешения на приведение в исполнение решения международного коммерческого арбитража или об отказе в признании и предоставлении разрешения на его исполнение (или вынесения судом окончательного решения по результатам рассмотрения заявления об отмене решения международного коммерческого арбитража – для арбитражных решений, вынесенных в Украине). Также в статье содержится обоснование нецелесообразности внедрения в процессуальные кодексы положения, согласно которому обстоятельства, установленные решением международного коммерческого арбитража, подлежат обязательному доказыванию во время рассмотрения гражданских, хозяйственных и других дел, в которых принимают участие те сами стороны или лицо, по отношению к которым/которому установлены такие обстоятельства.

Ключевые слова: арбитраж, международный арбитраж, международный коммерческий арбитраж, приостановление производства по делу, освобождение от доказывания, преюдиция, преюдициальная сила, преюдициальный эффект.

Frolov O. Ways of Improving the Regulation of International Commercial Arbitration

Annotation. The article contains proposals to the Commercial Procedure Code of Ukraine, Civil Procedure Code of Ukraine, Code of Administrative Procedure of Ukraine in part of international commercial arbitration, which may be used by the legislator for the purposes of improvement of procedural legislation after the entry into force of a law based on draft Law № 6232 On Amendment of the Commercial Procedure Code of Ukraine, Civil Procedure Code of Ukraine, Code of Administrative Procedure of Ukraine and Other Legislative Acts.

Basing his findings on the doctrinal research, the author suggests to implement to the procedural codes a mechanism of stay of court proceedings pending consideration of another case, which is being considered by an international commercial arbitration tribunal. The author also suggests to vest courts with discretionary powers to stay court proceedings pending the entry into force of a decision of a court on the recognition and enforcement of a foreign arbitration decision or on the refusal to grant its recognition and enforcement (or issuance by the court of a final decision as a result of the consideration of a claim on the annulment of a commercial arbitration award – for arbitration awards issued in Ukraine). The article also sheds light on the non-advisability of the implementation to the procedural codes of a provision, in accordance to which circumstances established by the award issued by an international commercial tribunal shall be established de novo during the consideration of other civil, commercial and other cases involving the same parties or a person, in whose respect such circumstances have been established.

Key words: arbitration, international arbitration, international commercial arbitration, suspension of proceedings, exemption from proof, prejudgment, prejudicial force, prejudicial effect.